

DE FISCALE PROCEDURE

Mark Delanote

Filip Debelva

Sylvie De Raedt

Jef Van Eyndhoven

DE FISCALE PROCEDURE

OWL PRESS
LEGAL

INHOUDSOPGAVE

I.	INLEIDING	13
1.	Afbakening	15
2.	Normeringsbevoegdheid	18
3.	Enkele begrippen	22
4.	Enkele belangrijke evoluties	24
II.	ALGEMENE BEGINSELEN	27
	Verdiepende literatuur	28
	Wettelijk kader	28
1.	Welke zijn de belangrijkste fundamentele rechten in fiscale zaken?	33
1.1	Het recht op privéleven en het recht op de bescherming van persoonsgegevens	33
1.2	Het recht op een gelijke behandeling	39
1.3	Het recht op een eerlijk proces	40
1.4	Het recht op toegang tot bestuursdocumenten	46
1.5	Het recht op een doeltreffende voorziening in rechte	47
1.6	Het recht om geen twee keer te worden berecht en gestraft (<i>non bis in idem</i> -beginsel)	48
1.7	Het recht op eigendom	51
2.	Welke zijn de algemene beginselen van administratief recht waaraan de fiscale administratie zich moet houden?	52
2.1	Het legaliteitsbeginsel, met inbegrip van het verbod op machtsafwending	52
2.2	De motiveringsplicht	53
2.3	De algemene beginselen van behoorlijk bestuur	54

III. AANGIFTE EN RAPPORTERING 59

Verdiepende literatuur	60
Wettelijk kader	60
1. De aangifteverplichtingen van de belastingplichtige	64
1.1 Voor welke belastingen moet er een aangifte ingediend worden?	64
1.2 Wie moet de aangifte indienen?	66
1.3 Gelden er soms vrijstellingen van aangifteverplichtingen?	67
1.4 Welke gegevens moeten in de aangifte worden opgenomen?	70
1.5 Op welke wijze moet de aangifte ingediend worden?	71
1.6 Binnen welke termijn moet de aangifte ingediend worden?	72
1.7 Welke waarde heeft een ingediende aangifte?	73
2. De rapporteringsverplichtingen van derden	74
3. Internationale rapportering	76
3.1 Waarom wordt er op geautomatiseerde wijze grensoverschrijdend informatie uitgewisseld?	76
3.2 Welke internationale afspraken bestaan daarover?	78
3.3 Welke informatie wordt er op internationaal niveau uitgewisseld?	78

IV. CONTROLE 87

Verdiepende literatuur	88
Wettelijk kader	88
1. Welke algemene onderzoeksbevoegdheden heeft de fiscale administratie?	93
1.1 Welke onderzoeksbevoegdheden zijn er ten aanzien van de belastingplichtige?	93
1.2 Welke onderzoeksbevoegdheden zijn er ten aanzien van derden?	98
1.3 Welke onderzoeksbevoegdheden zijn er ten aanzien van overheden?	100
1.4 Wat als niet wordt meegewerkt aan het onderzoek?	102
2. Onderzoekstermijnen	103
3. Enkele bijzondere onderzoeksbevoegdheden	111
3.1 De fiscale visitatie	111
3.2 Het onderzoek bij personen die onderworpen zijn aan het beroepsgeheim	114
3.3 Het bankonderzoek	115
4. Grensoverschrijdend onderzoek	119

V. BEWIJS 123

Verdiepende literatuur	124
Wettelijk kader	124
1. Verdeling van de bewijslast	129
1.1 Algemeen: wie bewijst wat?	129
1.2 Uitzonderingen	129
2. Hoe kan het bewijs geleverd worden?	134
2.1 Algemene en bijzondere bewijsmiddelen	134
2.2 Het schriftelijk bewijs	135
2.3 Het bewijs door vermoedens	147
2.4 Het bewijs door getuigen	157
2.5 De bekentenis	158
3. Het lot van onrechtmatig verkregen bewijs	158

VI. VESTIGING VAN DE AANSLAG 163

Verdiepende literatuur	164
Wettelijk kader	164
1. Wat is de rol en betekenis van het vestigingsproces?	168
1.1 Moet de belastingsschuld verplicht worden geformaliseerd?	168
1.2 Op welke wijze gebeurt de formalisering van de belastingsschuld?	171
2. Hoe verloopt het vestigingsproces?	174
2.1 Algemeen	174
2.2 Hoe verloopt het vestigingsproces inzake inkomstenbelastingen?	175
2.3 Hoe verloopt het vestigingsproces inzake btw?	196
3. Binnen welke termijnen moet het vestigingsproces worden afgerond?	206
3.1 Algemeen	206
3.2 Welke aanslagtermijnen gelden er inzake inkomstenbelastingen?	207
3.3 Welke verjaringstermijnen gelden er inzake btw?	230

VII. GESCHILLEN 239

Verdiepende literatuur	240
Wettelijk kader	240

1. Anticiperen op geschillen	243
1.1 Akkoorden met de fiscus	243
1.2 Horizontaal toezicht	247
2. Administratief beroep	249
2.1 De inkomstenbelasting	249
2.2 De overige belastingen	265
3. Fiscale bemiddeling	268
4. Gerechtelijke geschillen	269
4.1 Bij welke rechtbank kan men de procedure starten?	270
4.2 Hoe wordt de procedure ingeleid?	272
4.3 Hoe verloopt de procedure?	273
4.4 Wat als de belastingplichtige gelijk krijgt?	276
4.5 Wat als een partij niet akkoord is met de uitspraak?	277
5. Ombudsman	278
6. Grensoverschrijdende geschillen	279

VIII. INNING EN INVORDERING 283

Verdiepende literatuur	284
Wettelijk kader	284
1. Schuldenaren	287
1.1 Wie is er allemaal gehouden tot de betaling?	287
1.2 Kan de fiscus de algemene rechtsopvolgers aanspreken?	288
1.3 Hoe gebeurt de invordering ten aanzien van gehuwden en wettelijk samenwonenden?	290
1.4 Bestaan er andere derden tot wie de fiscus zich kan richten?	292
2. De betaling van de belastingschulden	293
2.1 Binnen welke termijnen moeten de belastingschulden betaald zijn?	293
2.2 Op welke wijze gebeurt de betaling?	294
2.3 Kan de betaling gebeuren door compensatie?	295
2.4 Zijn er interesten verschuldigd als gevolg van laattijdige betaling?	296
3. Betalingsfaciliteiten en kwijtschelding van belastingschulden	300
3.1 Kan de fiscus een uitstel van betaling verlenen?	301
3.2 Kan de fiscus schulden kwijtschelden?	302
4. Hoe verloopt het invorderingsproces?	306
4.1 Wat begrijpt men onder de minnelijke invordering?	306

4.2 Hoe verloopt de gedwongen invordering?	308
4.3 Kan de fiscus ook invorderingsmaatregelen nemen bij een betwisting?	309
4.4 Tot wanneer kan de fiscus invorderingsmaatregelen nemen?	310
5. Enkele bijzondere invorderingsmaatregelen	311
5.1 Voorrechten en hypotheek	311
5.2 Notificatieverplichtingen	313
5.3 Specifieke aansprakelijkheden	315
6. Invordering over de grenzen heen	325

IX. SANCTIES EN VERVOLGING 327

Verdiepende literatuur	328
Wettelijk kader	328
1. Wat is het onderscheid tussen de fiscaal-administratieve en fiscaal-strafrechtelijke sanctionering?	332
1.1 Wat is het nationaalrechtelijk onderscheid?	332
1.2 Wat is het onderscheid in het licht van de mensenrechten-instrumenten?	334
2. Fiscaal-administratieve sanctionering	337
2.1 Wat zijn de voornaamste administratieve inbreuken en sancties op het vlak van inkomstenbelastingen?	337
2.2 Wat zijn de voornaamste administratieve inbreuken en sancties op het vlak van btw?	343
2.3 Welke basisprincipes beheersen de fiscaal-administratieve sanctionering?	347
3. Fiscaal-strafrechtelijke sanctionering	354
3.1 Wat zijn de voornaamste strafrechtelijke inbreuken en sancties op het vlak van inkomstenbelastingen en btw?	354
3.2 Welke basisprincipes beheersen de fiscaal-strafrechtelijke sanctionering?	361
4. De rol van de fiscale administratie in het strafproces	363
4.1 Wie oefent de fiscale strafvordering uit?	363
4.2 Wat houden de <i>una via</i> -regeling en de zelfstandige vordering van de fiscale administratie voor de strafrechter in?	364
4.3 Kan de fiscale administratie zich burgerlijke partij stellen in de strafprocedure?	368

4.4	Wat is de rol van de fiscale administratie in het kader van een minnelijke schikking voor fiscale misdrijven?	369
5.	Belastingen en witwassen	372
5.1	Algemeen	372
5.2	Wat houdt de Belgische preventieve witwaswetgeving in?	373
5.3	Wat houdt de Belgische repressieve witwaswetgeving in?	376

I. INLEIDING

1. AFBARENING

1 Overheden heffen noodzakelijkerwijze belastingen met als doel om in hun (algemene) uitgaven te kunnen voorzien. Naast de materiële regels die betrekking hebben op de belasting zelf (zoals de vaststelling van de grondslag, de vrijstellingen of het tarief), is er ook in belangrijke mate behoefte aan formele regels, de zogenaamde ‘procedureregels’.

Die procedureregels zijn in essentie de ‘spelregels’ die door alle betrokken partijen (vooral door de overheid zelf, maar ook door de belastingplichtigen) gerespecteerd moeten worden, iedere keer als die partijen bepaalde handelingen stellen die met de belastingheffing verband houden.

Bij het vastleggen van die spelregels moet de overheid wel met een aantal beginselen rekening houden. Een overheid kan niet vrij en ongelimiteerd zelf de spelregels vastleggen, maar moet dat doen met respect voor de fundamentele rechten van de belastingplichtige en met inachtneming van een aantal beginselen van het administratief recht.

In grote lijnen kunnen we op dat vlak verschillende fases onderscheiden.

Zo is er een eerste belangrijke fase waarin de overheid de verschuldigde belasting zal moeten vaststellen. Dat noemt men ook de taxatiefase.

De taxatiefase steunt op de zogenaamde ‘medewerkingsverplichting’ van de belastingplichtige. De belastingplichtige moet met andere woorden tal van gegevens aan de overheid aanreiken om de overheid in staat te stellen de belasting ook daadwerkelijk te kunnen berekenen en vaststellen. De keerzijde van die ‘aangifteverplichting’ is het controlerecht van de overheid. De overheid moet inderdaad kunnen nagaan of de belastingplichtige wel de correcte informatie heeft overgemaakt. Als dat niet het geval zou zijn, zullen de nodige rechtzettingen moeten worden doorgevoerd. Het spreekt voor zich dat er in die fase een grote behoefte bestaat aan duidelijke regels die de partijen moeten respecteren. Het is inderdaad belangrijk dat de belastingplichtige bijvoorbeeld weet hoe, wanneer en op welke wijze hij een aangifte moet indienen. Het

is evenzeer van belang dat het voor eenieder duidelijk is wat de overheid allemaal kan doen in het kader van een controle, of welke procedure er gevolgd moet worden om de belastingschuld vast te stellen.

Een tweede belangrijke fase bestaat uit de zogenaamde ‘geschillenfase’.

Het valt uiteraard niet uit te sluiten dat de overheid en de belastingplichtigen een andere visie hebben over de feiten of over (de interpretatie van) de wet. Ook op dat vlak is er dus een behoefte aan duidelijke spelregels die bepalen op welke wijze een betwisting tussen de overheid en de belastingplichtige kan worden uitgeklaard.

Een derde fase is dan de zogenaamde ‘invorderingsfase’.

De invordering heeft betrekking op de wijze waarop de overheid een betaling van de belastingschulden, desnoods onder dwang, kan verkrijgen. Die fase zal inzonderheid van belang zijn als belastingplichtigen insolvent zijn of als ze nalaten om spontaan hun schulden te betalen. Ook dan is er uiteraard een behoefte aan duidelijke spelregels.

Naast die (grotendeel chronologisch van elkaar te onderscheiden) fases, moet ook rekening worden gehouden met het zogenaamde ‘fiscaal sanctierecht’. De essentie daarvan houdt in dat de overheid de belastingplichtigen sancties kan opleggen als ze de fiscale wet overtreden. De wijze waarop die sancties opgelegd worden, alsook het juridisch kader waarbinnen dat kan gebeuren, is ook onderworpen aan een aantal procedureregels.

TAXATIEFASE		GESCHILLENFASE		INVORDERINGSFASE	
Aangifte en controle	Vestiging	Administratieve geschillen	Gerechtelijke geschillen	Minnelijke invordering	Gedwongen invordering
FISCALE SANCTIONERING					

2 Dit handboek beschrijft het geheel aan procedureregels op een bevattelijke wijze. Het doel van het handboek bestaat er voornamelijk in om de lezer een algemeen overzicht te bieden van en hem toe te laten een inzicht te verkrijgen in dat specifieke luik van het fiscaal recht.

Het is wel belangrijk om erop te wijzen dat dit handboek om die reden ook geen volledigheid nastreeft.

Noodgedwongen werden dan ook bepaalde keuzes gemaakt, zowel in de diepte als in de breedte.

Zo werd er alvast – vanuit de opzet van dit handboek – bewust voor gekozen om de focus vooral te leggen op de algemeen aanvaarde principes. Ellenlange beschouwingen over bepaalde juridische twistpunten of interpretaties blijven dus bewust achterwege. De lezer die zich in bepaalde leerstukken verder wenst te verdiepen, zal dan ook de meer gespecialiseerde literatuur moeten raadplegen. Om de lezer daarin bij te staan worden in dit werk wel literatuurlijsten opgenomen, waaronder ook standaardwerken die zijn geschreven door de auteurs van dit handboek.

Daarnaast is het ook niet mogelijk om binnen het bestek van deze bijdrage alle Belgische belastingen (en zo zijn er wel wat) in de beschouwingen te betrekken. Veelal wordt getracht om algemene lijnen te beschrijven die voor alle belastingvormen gelden. In de mate dat toch meer specifieke spelregels aan bod komen, zal de focus veelal vooral liggen op de inkomstenbelastingen en de btw. De keuze voor die twee vormen is vanzelfsprekend. Die belastingen wegen budgettair zwaar door en bevatten veelal ook de meest gedetailleerde procedurebepalingen (die overigens vaak in ongewijzigde of licht gewijzigde vorm gekopieerd worden naar andere belastingen). Maar een en ander neemt niet weg dat aan het begin van elk hoofdstuk een overzicht wordt aangereikt van de wetgeving die voor tal van belastingen geldt.

De volgende twee iconen worden in het handboek gebruikt:

voorbeeld

kerngegevens

2. NORMERINGSBEVOEGDHEID

3 Voorafgaand aan de beschrijving van de procedurebepalingen is het ook van belang om even stil te staan bij de vraag welke overheid de ‘spelregels’ zal vastleggen (met respect uiteraard voor de fundamentele rechten van de belastingplichtigen).

Om die vraag goed te begrijpen, moet ook worden stilgestaan bij de (toch wel vrij ingewikkelde) Belgische staatsstructuur.

Zo is het alvast belangrijk om te weten dat België een federale staat is, die is samengesteld uit gemeenschappen en gewesten. Op fiscaal vlak spelen eigenlijk alleen de gewesten een rol (met name het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijke Gewest). Men spreekt in dat verband ook wel eens van deelentiteiten of deelstaten.

Daarnaast zijn er ook nog de lokale overheden, inzonderheid de gemeenten en de provincies.

4 Zowel de federale staat als de deelstaten en de lokale overheden, hebben een zogenaamde ‘fiscale autonomie’, wat betekent dat ze (weliswaar niet ongelimiteerd) elk hun eigen belastingen mogen heffen.

De vraag rijst dan wie de procedureregels mag vastleggen die op die belastingen van toepassing zijn.

Wat de federale staat en de deelstaten betreft, is de regel vrij eenvoudig. De overheid die de belasting heft, is ook bevoegd om de procedureregels vast te leggen. Of met andere woorden, de federale staat bepaalt de regels die van toepassing zijn op bijvoorbeeld de btw. De gewesten bepalen dan weer de regels die van toepassing zijn op bijvoorbeeld de Vlaamse leegstandsheffing bedrijfsruimten.

Op het federale niveau is het gebruikelijk dat elk wetboek voorziet in eigen procedurebepalingen. Zo zal men de meeste procedurebepalingen voor de inkomstenbelastingen terugvinden in het Wetboek Inkomstenbelastingen (WIB92), terwijl de meeste procedurebepalingen op het vlak van de btw terug te vinden zijn in het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde (WBTW). Toch bestaan er (ernstige) plannen om op termijn alle procedurebepalingen op dat niveau te harmoniseren. Daaraan werd overigens al uitvoering gegeven met de introductie van het zogenaamde ‘invorderingswetboek’ (zie verder hoofdstuk VIII).

Op het regionale niveau wordt de procedure voor het Vlaamse Gewest grotendeels geregeld in titel 3 van de Vlaamse Codex Fiscaliteit (VCF).

In het Waalse Gewest wordt de procedure grotendeels geregeld in hoofdstuk VII van het decreet van 6 mei 1999 (décret relatif à l’établissement, au recouvrement et au contentieux en matière de taxes régionales wallonnes; zie 7 – WALLEX).

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt de procedure dan weer grotendeels geregeld in de Ordonnantie van 6 maart 2019 betreffende de Brusselse Codex Fiscale Procedure.

Wat de lokale overheden betreft, geldt een ander uitgangspunt. Hoewel ze dus wel degelijk een grondwettelijk verankerd recht hebben om (binnen bepaalde grenzen) autonoom belastingen te heffen, kunnen die lokale overheden toch niet zelf alle procedureregels vastleggen. Men vond het destijds inderdaad weinig opportuun dat elke gemeente of elke provincie zelf naar eigen goeddunken eigen regels zou uitvaardigen. Vandaag zijn het daarentegen de gewesten die die regels vastleggen.

Vandaag is de volgende wetgeving van toepassing op de procedureregels m.b.t. de invordering van lokale belastingen:

- In het Vlaamse Gewest: decreet van 30 mei 2008 betreffende de vestiging, de invordering en de geschillenprocedure van provincie- en gemeentebelastingen.
- In het Waalse Gewest: boek III, titel II van de ‘Code de la démocratie locale et la décentralisation’.
- In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: ordonnantie van 3 april 2014 betreffende de vestiging, de invordering en de geschillen inzake gemeentebelastingen.

5 Naast de fiscale autonomie, moet er ook rekening worden gehouden met de zogenaamde ‘toegewezen’ bevoegdheden.

Dat maakt de zaken wel enigszins complex.

Belastingen die ingevoerd worden op basis van dergelijke bevoegdheden, berusten inderdaad niet op de hoger aangehaalde fiscale autonomie en moeten daar dan ook van worden onderscheiden.

Een eenvoudig voorbeeld op het lokale niveau is de bevoegdheid die aan de gemeenten toekomt om een aanvullende belasting te heffen op de personenbelasting, of nog om opcentiemen te heffen op de onroerende voorheffing. Die bevoegdheid heeft evenwel niets te maken met de procedurebepalingen. Zo zal alleen de federale overheid bevoegd blijven om de procedureregels die van toepassing zijn op de personenbelasting, vast te leggen. De federale overheid zal in voorkomend geval de geïnde aanvullende gemeentebelasting aan de gemeenten doorstorten.

Ook op het niveau van de gewesten moet een duidelijk onderscheid worden gemaakt tussen de belastingen die deelstaten heffen op basis van hun fiscale autonomie en de belastingen waarvoor die deelstaten bepaalde bevoegdheden toegewezen krijgen op grond van de Bijzondere Financieringswet (bijzondere wet van 16 januari 1989). Vooral de zogenaamde ‘gewestelijke belastingen’ vormen daarbij een buitenbeentje.

De ‘gewestelijke belastingen’ worden opgelijst in artikel 3 van de Bijzondere Financieringswet en omvatten onder meer de successierechten (of erfbelasting), de schenkingsrechten (of schenkbelasting), het verkooprecht, de onroerende voorheffing, de verkeersbelasting...

Al die belastingen zijn in oorsprong federale belastingen, maar in het kader van de opeenvolgende staatshervormingen hebben de gewesten meer en meer bevoegdheden ter zake gekregen. Vandaag komt het er dan ook op neer dat de gewesten bevoegd zijn om die belastingen nagenoeg integraal te regelen. De gewesten mogen de belastingen alleen niet afschaffen. Dat blijft een federale bevoegdheid.

In ieder geval staat in diezelfde Bijzondere Financieringswet ook te lezen dat de federale staat de procedureregels voor die belastingen mag blijven bepalen, zolang de federale staat ook instaat voor de ‘dienst’ van die belastingen. Of met andere woorden, aangezien dat in oorsprong federale belastingen waren, en omdat de federale overheid van oudsher die belastingen berekende en inde, werd destijds afgesproken dat de federale overheid die taak verder op zich zou nemen. En binnen dat kader is het logisch dat diezelfde overheid ook bepaalt hoe de spelregels dan in elkaar zitten. Maar niets verhindert de gewesten om de ‘dienst’ op een bepaald ogenblik over te nemen. En zodra die overname een feit is, worden de gewesten ook bevoegd om de procedure-regels vast te stellen.

Die specificiteit verklaart overigens waarom bepaalde ‘gewestelijke belastingen’ al door een of meerdere gewesten worden geïnd, terwijl andere ‘gewestelijke belastingen’ nog altijd op het federale niveau worden geïnd.

3. ENKELE BEGRIPPEN

⁶ Voor een goed begrip van de fiscale procedure is het van belang om enkele begrippenkaders nader te duiden.

De lezer moet alvast inzicht hebben in de concepten ‘belastbaar feit’, ‘belastbaar tijdperk’ en ‘aanslagjaar’.

De essentie daarvan is uiteraard dat de belastingschuld op zich pas ontstaat zodra het belastbaar feit zich heeft voltrokken. In de regel zal er maar vanaf dat moment een juridische verhouding ontstaan tussen de overheid en de belastingplichtige. En het is die juridische verhouding waarvoor de nodige spelregels moeten worden bepaald.

Dat belastbaar feit valt (beknopt gesteld) samen met het feit dat of de handeling die de belastingschuld doet ontstaan. Zo zal het overlijden (of meer precies: de overgang van het vermogen door of n.a.v. het overlijden) het belastbaar feit uitmaken voor de heffing van de successierechten of de erfbelasting. Of nog, inzake de btw, zal de levering van goederen of diensten (in de regel) de btw-schuld doen ontstaan.

In de aangehaalde voorbeelden is er sprake van belastingen op handelingen of feiten van voorbijgaande en geïsoleerde aard. Men spreekt in dat verband over indirecte belastingen. Daartegenover staan de zogenaamde ‘directe’ belastingen. Daaronder vallen onder meer de resultaatsbelastingen, namelijk belastingen die betrekking hebben op een reeks van verrichtingen in hun geheel en over een bepaald tijdperk beschouwd. De inkomstenbelastingen vormen bij uitstek het meest bekende voorbeeld van dergelijke directe belastingen. In essentie zal men namelijk over een bepaalde periode (dat is het zgn. ‘belastbaar tijdperk’) meten hoeveel inkomsten een bepaalde persoon heeft genoten.

Het bijzondere aan de inkomstenbelastingen is dus dat het belastbaar feit zich pas definitief voltrekt als gevolg van de afsluiting van het belastbaar tijdperk. Pas op dat moment zijn alle gegevens bekend of kenbaar om de belastingschuld vast te stellen.

Het is uiteindelijk de wetgever die dat belastbaar tijdperk zal vaststellen. Voor natuurlijke personen valt het belastbaar tijdperk in de inkomstenbelastingen in de regel samen met het kalenderjaar. Voor rechtspersonen valt het belastbaar tijdperk dan weer samen met het boekjaar.

Elk belastbaar feit (en dus ook elk belastbaar tijdperk) zal ook met een aanslagjaar worden verbonden. Het aanslagjaar is het jaar waarvoor de belasting werd ingesteld. In de inkomstenbelastingen zal het aanslagjaar veelal het jaar zijn dat volgt op het jaar waarin het belastbaar tijdperk wordt afgesloten. Dat zal met name het geval zijn bij natuurlijke personen (waar het belastbaar tijdperk in de regel altijd afsluit op 31 december), alsook bij rechtspersonen waarvan het boekjaar samenvalt met het kalenderjaar.

Als het belastbaar tijdperk evenwel op een ander ogenblik afsluit (bv. rechtspersonen die niet per kalenderjaar hun boeken houden), zal het aanslagjaar samenvallen met het jaar waarin het belastbaar tijdperk afsluit (zie de artikelen 199 e.v. van het KB/WIB92)

- Het boekjaar van vennootschap A valt samen met het kalenderjaar. Op 31 december van het boekjaar N zal het belastbaar tijdperk dus worden afgesloten. Het aanslagjaar in dit voorbeeld is N+1.
- Het boekjaar van vennootschap B valt NIET samen met het kalenderjaar, maar loopt vanaf 1 december tot 30 november. Op 30 november van het jaar N zal het belastbaar tijdperk dus worden afgesloten. Het aanslagjaar in dit voorbeeld is eveneens het jaar N.

Het belang daarvan kan niet worden onderschat. Zo zal de juiste bepaling van het aanslagjaar alvast van belang zijn om na te gaan welke wetgeving exact van toepassing is. De fiscale wetgeving wordt inderdaad – zeker ten aanzien van resultaatsbelastingen – per aanslagjaar vastgesteld. Daarnaast is de juiste bepaling van het aanslagjaar ook van belang bij de vastlegging van de procedurele verplichtingen. Veel verplichtingen worden inderdaad gekoppeld aan het aanslagjaar. Men kan daarbij denken aan de aangifteverplichtingen, maar ook aan de zogenaamde ‘onderzoeks- en aanslagtermijnen’ waarvan de fiscale administratie kan gebruikmaken. Die termijnen beginnen normaliter te lopen vanaf 1 januari van het aanslagjaar.

4. ENKELE BELANGRIJKE EVOLUTIES

7 Ook de fiscale procedurewereld staat niet stil. De toegenomen digitalisering en globalisering leidt dan ook tot voortdurende reflecties over de wijze waarop (ook) de procedure aan die evoluerende wereld moet worden aangepast.

Daaraan zal in dit werk af en toe worden gerefereerd. Ook de recente evoluties die verband houden met de geautomatiseerde uitwisseling van informatie, worden binnen dat kader aangeraakt.

We willen de lezer er ook op attent maken dat de communicatie met de Belgische fiscus meer en meer digitaal zal moeten verlopen. Bepaalde vormen van communicatie verlopen nu al optioneel of verplicht via een digitaal platform. Dat is inzonderheid het geval voor veel aangifteverplichtingen (zie verder randnr. 49).

Waarmee de lezer in ieder geval ook rekening moet houden, is dat de federale overheid inmiddels heeft beslist om de digitale communicatie als principe in te voeren. Een uitwisseling op papier wordt daarbij de uitzondering. Dat vereist een aanpassing van een hele reeks bepalingen in alle federale fiscale wetboeken. De overgang naar de digitale dienstverlening vereist daarnaast ook verregaande aanpassingen aan de organisatie van de FOD Financiën. Volgens de huidige stand van de wetgeving zou dit proces uiterlijk op 1 januari 2028 moeten zijn afgerond.

In ieder geval zal die digitalisering ook een impact hebben op de proceduretermijnen. De lezer zal in dit werk ontdekken dat vandaag veel termijnen pas beginnen te lopen te rekenen vanaf de derde werkdag volgend op de verzending van een bepaalde kennisgeving door de overheid. De wetgever werd destijds ingevolgd door de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof gedwongen om een dergelijke regeling te voorzien om te kunnen garanderen dat eenieder minstens beschikte over de wettelijke termijn om op die kennisgeving te reageren.

Stel dat een belastingplichtige op dinsdag 2 september 2025 een vraag om inlichtingen in de personenbelasting ontvangt met als verzendingsdatum maandag 1 september 2025, dan heeft hij in de regel één maand de tijd om daarop te reageren. Overeenkomstig artikel 316 WIB92 begint die termijn pas te lopen vanaf de derde werkdag volgend op de verzending van de vraag. In dat geval zal de termijn dus pas beginnen te lopen vanaf donderdag 4 september 2025 (om vervolgens te verstrijken op vrijdag 3 oktober 2025).

De wetgever heeft beslist om ook na de digitaliseringsronde de specifieke termijn van drie werkdagen te behouden, zij het dat deze termijn zou aanvangen de derde werkdag volgend op de datum van terbeschikkingstelling van het bericht op het beveiligd elektronisch platform (zie toekomstig artikel 304sexies WIB92).

De teksten in dit handboek zijn in hoofdzaak gebaseerd op de op het moment van schrijven geldende wetgeving inzake de fiscale procedure.

In bepaalde onderdelen wordt al rekening gehouden met de aangekondigde of voorgestelde wijzigingen zoals opgenomen in het regeerakkoord van 27 mei 2025. Deze wijzigingen zijn nog niet definitief goedgekeurd. In deze passages wordt de verwachte regeling besproken zoals die eruit zou zien na inwerkingtreding van de beoogde programmawet.

Voor de meest actuele en juridisch bindende informatie blijft de enige correcte bron de wetgeving zoals gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.

Scan deze QR-code om de gepubliceerde tekst in het Belgisch Staatsblad en eventuele updates te raadplegen.

Wie tips of opmerkingen heeft bij dit boek, kan de QR-code scannen en daar opmerkingen nalaten.